

Stanisław Laskowski

Pytania i odpowiedzi prawne

Palestra 11/8(116), 43-44

1967

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PYTANIA I ODPOWIEDZI PRAWNE

I.

PYTANIE:

Czy zniesienie współwłasności gospodarstwa rolnego o powierzchni 7 ha może być dokonane przez fizyczny podział gruntu na 2 odrębne działki, jeżeli współwłaściciele w drodze nieformalnej umowy dokonali faktycznego podziału przed 5.VII.1963 r. i prowadzą na tych udziałach odrębne gospodarstwa rolne, przy czym nie są właścicielami innego gruntu, jak również ich współmałżonkowie żadnego gruntu nie mają?

ODPOWIEDZ:

Chociaż co do współwłasności gospodarstw rolnych brak jest przepisu analogicznego do przepisu art. LX § 2 przep. wpraw. k.c., to jednak obecnie po wydaniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 24.I.1966 r. III CO 81/65 (zamieszczonej również w nrze 4 „Palestry” z 1967 r.) oraz w świetle komentarza pt.: Gospodarstwa rolne — Obrót, dziedziczenie, podział (autorzy: F. Błahuta, J. S. Piątkowski, J. Policzekiewicz, str. 231) podział fizyczny takiego gospodarstwa będzie dopuszczalny bez zachowania norm obszarowych, jeżeli będzie on zgodny z podziałem faktycznie już istniejącym a powstałym przed 5.VII.1963 r.

2.

PYTANIE:

Po zmarłych rodzicach, współwłaścicielach gospodarstwa rolnego o powierzchni 7,40 ha w niepodzielnych połowach, pozostali spadkobiercy, z których jeden jeszcze za życia ojca nabył od niego aktem notarialnym darowizny 1/3 niepodzielną część z jego niepodzielnej połowy. Spadkobiercy przed 5.VII.1963 r. dokonali nieformalnego działu tego gospodarstwa i prowadzą na tych udziałach odrębne gospodarstwa. Czy w tym wypadku ma zastosowanie art. LX § 2 przep. wpraw. k.c., dopuszczający dokonanie działu bez zachowania normy obszarowej, czy też przepisy o zniesieniu współwłasności (art. 213 k.c.)?

ODPOWIEDŹ:

W myśl art. 689 k.p.c. możliwe jest połączenie w jednym postępowaniu działu spadku i zniesienia współwłasności. Ponieważ jeden ze spadkobierców nabył od ojca 1/3 część jego udziału w majątku wspólnym z żoną, przeto w danym wypadku, zgodnie z art. 567 § 3 k.p.c., stosuje się przepisy o dziale spadku. W konkretnej sprawie, w związku z możliwością zastosowania art. LX § 2 przep. wpraw. k.c. (jak to wynika z odpowiedzi na pytanie 1), działy mogą być przeprowadzone bez zachowania normy obszarowej.

Wysokość opłat sądowych od połączonego wniosku o dział spadku i zniesienie współwłasności została unormowana w § 36 pkt 2 rozp. Rady Min. z dnia 13.VI.1967 r. w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 24, poz. 111).

Stanisław Laskowski

RECENZJE

Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy, Komentarz. S. Breyer, B. Dobrzański, S. Gross, M. Grudziński, J. Ignatowicz, A. Stelmachowski, Z. Wiszniewski. *Praca zbiorowa pod redakcją* Maurycego Grudzińskiego i Jerzego Ignatowicza. Warszawa, Wydawnictwo Prawnicze, 1966, str. 923.

Komentarz do przepisów prawa rodzinnego ma już w świecie prawniczym swoją tradycję, i to tradycję dobrą. Ten sam bowiem zespół autorski i pod tą samą redakcją opracował w 1955 r. Komentarz do kodeksu rodzinnego, a w 1959 r. — wydanie II tego Komentarza. Recenzowana praca nie jest jednak jedynie uaktualnieniem czy poszerzeniem obu poprzednich Komentarzy, lecz odbiega od nich w takim samym stopniu, w jakim przepisy k.r.o. odbiegają od norm kod. rodz. z 1950 r.

Nowa kodyfikacja prawa rodzinnego przyniosła szereg istotnych zmian, i to zmian nie tylko z zakresu techniki legislacyjnej, lecz także merytorycznych.

Pod względem techniki legislacyjnej k.r.o. jest bardziej szczegółowy i ujmuje w formy przepisów szereg zagadnień, które pod rządem kod. rodz. nie znalazły wyraźnego unormowania i

których rozwiązanie spadło z konieczności na barki orzecznictwa. Wystarczy wskazać, że k.r.o. liczy 184 artykuły w stosunku do 93 artykułów kod. rodz. Liczba przepisów wzrosła więc blisko 2-krotnie. Należy podkreślić, że ustawodawca wykorzystał w znacznym stopniu dorobek orzecznictwa, którego szereg rozwiązań zyskało powagę normy prawnej (np. problem drogi procesu cywilnego w sprawie ustalenia nieistnienia małżeństwa).

Na czoło jednak wysuwają się zmiany merytoryczne wprowadzone przez k.r.o., i to w wielu wypadkach zmiany o istotnym znaczeniu. Wystarczy tylko przykładowo wskazać na podwyższenie wieku mężczyzn przy zawieraniu związku małżeńskiego, wprowadzenie „okresu wyczekiwania” przed zawarciem tego związku, odmienne ujęcie dorobku i objęcie nim nawet funduszy przeznaczonych na bieżące wy-